KAVAND
13.11.2026

SELETUSKIRI
regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti heakskiitmise taotluse nõuetekohasuse kontrollimise ning toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti hindamise tasude määrad 2027. aastaks“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti heakskiitmise taotluse nõuetekohasuse kontrollimise ning toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti hindamise tasude määrad 2027. aastaks“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*) on välja töötatud taimekaitseseaduse[1] § 60[1] lõike 4 alusel, mille kohaselt kehtestab toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti heakskiitmise taotluse nõuetekohasuse kontrollimise tasu määra ning toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti identsuse, füüsikaliste ja keemiliste omaduste, analüüsimeetodite, toksikoloogiliste omaduste, kokkupuutest tuleneva riski, jääkide, keskkonnas käitumise ja leviku, ökotoksikoloogiliste omaduste ning efektiivsuse hindamise eest võetava tasu määra igaks aastaks valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Määrusega kehtestatakse toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti heakskiitmise taotluse läbivaatamise tasude määrad aastaks 2027. Taotleja, kes esitab toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti heakskiitmise taotluse, tasub esitatud taotluse nõuetekohasuse kontrollimise eest ning taotluse nõuetekohasuse korral toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti identsuse, füüsikaliste ja keemiliste omaduste, analüüsimeetodite, toksikoloogiliste omaduste, kokkupuutest tuleneva riski, jääkide, keskkonnas käitumise ja leviku, ökotoksikoloogiliste omaduste ning efektiivsuse hindamise eest. Tasu makstakse tunnitasuna, mille määra arvutamise aluseks võetakse Põllumajandus- ja Toiduameti (edaspidi *PTA*) taimekaitse valdkonnaga seotud personali- ja majandamiskulud eelmisel kalendriaastal.

Halduskoormuse tasakaalustamise reeglit ei ole järgitud, kuna eelnõu on seotud Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“[2] (edaspidi *HÕNTE*) § 1 lõikes 4^2 sätestatud halduskoormuse tasakaalustamise reegli erandiga avalik-õiguslike rahaliste kohustuste kehtestamisel.
Määruse rakendamine toetab „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ alaeesmärgi „Tark ja kestlik põllumajandus, toidutootmine ja maaelu ning ohutu toit ja hoitud keskkond“ saavutamist, sest turule lastud taimekaitsevahendite ohutust inimeste ja loomade tervisele ning keskkonnale on põhjalikult hinnatud.

Eelnõu ja seletuskirja valmistas ette Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi taimetervise osakonna taimekaitse peaspetsialist Veiko Kastanje (5898 1051, veiko.kastanje@agri.ee). Eelnõule tegi juriidilise ekspertiisi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Katrin Pööra (5696 3832, katrin.poora@agri.ee). Eelnõu toimetas keeleliselt sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (5698 3427, leeni.kohal@agri.ee).

[1] RT I, 27.09.2023, 12
[2] RT I, 22.05.2025, 8

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb neljast paragrahvist, millest esimeses kehtestatakse määruse reguleerimisala, teises ja kolmandas paragrahvis kehtestatakse tasude määrad ning neljandas määruse jõustumisaeg.

Eelnõu §-ga 1 kehtestatakse määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti heakskiitmise taotluse nõuetekohasuse kontrollimise tasu määr ning toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti identsuse, füüsikaliste ja keemiliste omaduste, analüüsimeetodite, toksikoloogiliste omaduste, kokkupuutest tuleneva riski, jääkide, keskkonnas käitumise ja leviku, ökotoksikoloogiliste omaduste ning efektiivsuse hindamise (edaspidi *hindamine*) tasu määr 2027. aastal.

Eelnõu §-de 2 ja 3 kohaselt on toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti heakskiitmise taotluse nõuetekohasuse kontrollimise tasu määr ning hindamise tasu määr 2027. aastal 81,28 eurot tunnis. Võrreldes kehtiva määraga tõuseb tunnitasu määr 5,7 % ehk 4,38 euro võrra.

Taimekaitseseaduse § 60^1 lõigete 1 ja 2 kohaselt tasub taotleja toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti heakskiitmise taotluse läbivaatamise eest ning hindamise eest. Sama seaduse sama paragrahvi lõike 3 kohaselt arvestatakse nimetatud tasusid tunnitasuna ning tasu määra arvestamise aluseks on PTA taimekaitse valdkonnaga seotud personali- ja majandamiskulud eelmisel kalendriaastal.

PTA-s on taotluste nõuetekohasuse kontrollimise ja hindamisega hõivatud üheksa töökohta ning nende personali- ja majanduskulud on 2026. aasta arvestuse põhjal (sisaldab 2026. aasta üheksa kuu jooksul realiseerunud kulusid ja kolme kuu prognoosi) järgmised:
- tööjõukulu: 340 196 eurot;
- rajatiste ja seadmete ning muud seotud kulud: 30 002 eurot;
- kulumaterjalid ja töövahendid / inventar: 9965 eurot;
- ametnike ja töötajate koolituse kulud: 6038 eurot;
- sõidu- ja lähetuskulu: 21 807 eurot.

Arvestades, et 2026. a on PTA-s taotluste nõuetekohasuse kontrollimise ja hindamisega hõivatud üheksa töökohta (5 töökohta vähem kui 2025. a) ning hindamistoiminguks kuluv aeg (töötundide arv) on 5020 tundi, on vastav kulukomponentide maksumus tunni kohta:
- tööjõukulu: 67,8 eurot/h (moodustab tasust 83%), aastane muutus +4,8%);
- rajatiste ja seadmete kulud: 6 eurot/h (moodustab tasust 7%), aastane muutus +19,5%);
- kulumaterjalid ja töövahendid / inventar: 2 eurot/h (moodustab tasust 2%, aastane muutus +24,1%)
- ametnike ja töötajate koolituse kulud: 1,2 eurot/h (moodustab tasust 1%), aastane muutus +4,6%;
- sõidu- ja lähetuskulu: 4,3 eurot/h (moodustab tasust 5%), aastane muutus -3,5%.

PTA-s taotluste nõuetekohasuse kontrollimise ja hindamisega hõivatud töökohtade arv on 14-lt vähenenud üheksale (35,7%). Taotluste nõuetekohasuse kontrollimise ja toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti hindamise kogukulu 2026. aastal on 408 008 eurot (18,7% väiksem võrreldes eelneva aastaga), töötundide arv on 5020 (23% väiksem võrreldes eelneva aastaga). Jagades kogukulu taotluste hindamisele kulunud töötundidega on tunnihind 81,28 eurot.

Võrreldes 2026. aasta tunnitasuga (76,9 eurot tunnis) tõuseb 2027. aasta tunnitasu (81,28 eurot tunnis) 4,32 euro võrra (aastane muutus +5,7%).

Tunnitasu määra tõus tuleneb PTA-s taotluste nõuetekohasuse kontrollimise ja hindamisega hõivatud ametnike palgatõusust ning üldisest hinnatõusust. Ainsana vähenesid transpordikulud ametnike arvu vähenemise ja transpordikulude optimeerimise tulemusel. Võrreldes 2025. aastaga on 2026. aasta jooksul toimunud personali koosseisus olulisi muudatusi ja ametnike arv on vähenenud, mis olulisel määral nivelleeris palgatõusust tingitud taotluste nõuetekohasuse kontrollimise ja hindamise tunnitasu määra tõusu.

Eelnõu § 4 kohaselt on määruse jõustumine kavandatud 1. jaanuaril 2027. a. Taimekaitseseaduse § 60[1] lõike 4 kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister tasude määrad igaks aastaks. Regionaal- ja põllumajandusministri 10. detsembri 2025. a määrus nr 99 „Toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti heakskiitmise taotluse nõuetekohasuse kontrollimise ning toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti hindamise tasude määrad 2026. aastal“[3] muutub kehtetuks 31. detsembril 2026. a.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole otseselt seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Võrreldes kehtiva tunnitasu määraga tõuseb tunnitasu määr 4,32 euro ehk 5,7 % võrra ning on eelnõu kohaselt alates 2027. aasta 1. jaanuarist 81,28 eurot tunnis. Tunnitasu määra muutus tuleneb PTA-s taotluste nõuetekohasuse kontrollimise ja hindamisega hõivatud ametnike palgatõusust ja samaaegsest majanduskulu kasvust, mis on seotud üldise hindade tõusuga. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1107/2009[4] artikli 75 lõike 3 kohaselt peavad liikmesriigid tagama määruses sätestatud kohustuste tõhusaks ja tulemuslikuks täitmiseks piisavalt sobiva kvalifikatsiooni ja kogemustega töötajate olemasolu: selle saavutamiseks tuleb tagada PTA taimekaitse valdkonnaga seotud personali töötasude konkurentsivõimelisus.

Määruse rakendamisega kaasnev otsene mõju puudutab peamiselt toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti heakskiitmise taotlejaid, kelleks on valdavalt taimekaitsevahendite tootjad ja turustajad. Need isikud on teadlikud iga-aastasest tasude muudatusest ning neid teavitatakse sellest PTA poolt kirjalikult. Võttes arvesse, et määruses sätestatud tunnitasu suurus mõjutab vaid taotluste esitajaid ja hindajat (PTA), pole mõju ühiskonnas laialdane ja puudub vajadus koostada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 65 lõike 2 kohane mõjude analüüs.

Hindamisele kulunud aeg 2025. aastal oli 6530 tundi. 2026. a töötundide arv koos prognoosiga on 5020 tundi.

2023. aastal laekus PTA-le hindamiste eest tasu 129 099 eurot (2023. a lõpetati toimeaine metribusiin hindamine ning Streptomyces K61 tootmiskoha samaväärsuse hindamine) ja 2024. aastal laekus 208 048 eurot, (2024. a lõpetati bakuloviiruste ning kaltsiumkarbiidi esialgne hindamine).

[3] RT I, 11.12.2025, 3

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta

Vahemikus 2025–2026. a oktoobrini ei ole laekunud tasu toimeaine hindamise eest, sest ühegi toimeaine hindamist ei ole selles ajavahemikus lõpetatud. Prognoosi kohaselt võib 2026. a veel laekuda kvinmeraagi tootmiskoha samaväärsuse hindamise eest 4614 eurot, ent ka see hindamine ei ole eelnõu menetlemise ajal (oktoober 2026) veel lõppenud.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulutusi riigieelarvest.

PTA-s toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti heakskiitmise taotluse nõuetekohasuse kontrollimisele ning toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti hindamisele kulunud aeg 2025. a. oli 6530 tundi. 2026. aasta töötundide prognoos on 5020 tundi. Hindamise arve esitatakse taotlejale üldjuhul pärast hindamise lõpetamist. Hindamisega võib samaaegselt tegeleda erinev arv inimesi, mistõttu võib töötundide ja laekunud tasude võrdluses olla erinevusi. 2024. aastal laekus PTA-le hindamiste eest tasu 208 048 eurot, sest lõpetati bakuloviiruste ning kaltsiumkarbiidi esialgne hindamine. Toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti heakskiitmise taotluse nõuetekohasuse kontrollimise eest laekus 2023. aastal (toimeaine kvinmeraak taotluse nõuetekohasuse kontroll) 11 966,66 eurot. Aastatel 2024–2026 taotluse nõuetekohasuse kontrolli eest tasusid ei laekunud.

Eelnõu ettevalmistamise ajal on pooleli toimeaine kvinmeraak hindamine.

6. Määruse jõustumine

Määruse jõustumine on kavandatud 1. jaanuaril 2027. a.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu mõjutab vaid toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti heakskiitmise taotlejaid ja hindajat (vt punkt 4). Eelnõu ei mõjuta PTA eelmise kalendriaasta kulusid ega töökorraldust, seetõttu ei olnud väljatöötamisse otstarbekas kaasata huvirühmi ega esitada eelnõu avalikule konsultatsioonile. Toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti heakskiitmise taotlejaid teavitab PTA iga-aastasest tasude muutumisest kirjalikult.

Määruse eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile.